

Ομιλία κ. Λήδας Κοντογιάννη

Θέμα:

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ

11ο Χρηματιστηριακό & Επενδυτικό Συνέδριο του
Συνδέσμου Επενδυτών & Διαδικτύου

21 Δεκεμβρίου 2013

Η Εταιρική Διακυβέρνηση (ΕΔ) αποτελεί το τμήμα εκείνο του εταιρικού δικαίου που ρυθμίζει τις σχέσεις μετόχων και Διοικητικού Συμβουλίου (ΔΣ) κάθε εισηγμένης εταιρείας. Οι καλές σχέσεις επιτυγχάνονται όταν το ΔΣ αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις συγκρούσεις συμφερόντων, λογοδοτεί, ελέγχεται και επικοινωνεί με τους επενδυτές και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Η ΕΔ προσφέρει τις αρχές, τους κανόνες, καθώς και συγκεκριμένες πρακτικές, ώστε να μην δημιουργείται μία διελκυστίνδα μεταξύ ΔΣ και μετόχων, αλλά με την υιοθέτηση καλών πρακτικών, συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και εξωτερικού ελέγχου, δικλείδων διασφάλισης και με τη λογοδοσία να επιτυγχάνονται τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα. Επιπλέον συμβάλλει ώστε το ΔΣ να μπορεί να προσεγγίζει και να θέτει τους στόχους της εταιρείας, να εντοπίζει τους βασικούς κινδύνους και να οργανώσει το σύστημα διαχείρισής τους και να θέτει ένα σύστημα που να ακολουθεί την απόδοση της διοίκησης της επιχείρησης. Όταν λοιπόν υιοθετηθούν από το ΔΣ αυτές οι αρχές, διαχέονται και στην υπόλοιπη επιχείρηση.

Η εφαρμογή των διατάξεων της ΕΔ έρχεται μέσω της νομοθεσίας, των κανονισμών που βάζει το χρηματιστήριο και του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, που επιλέγουν να υιοθετήσουν αυτόβουλα οι επιχειρήσεις και αυτοδεσμεύονται.

Ο Κώδικας αποτελείται από διατάξεις που υπόκεινται στην αρχή *comply or explain* (συμμόρφωση ή αιτιολόγηση της μη συμμόρφωσης).

Υπάρχει λοιπόν ο νόμος που θέτει τη βάση, δηλαδή τις ελάχιστες προϋποθέσεις και μετά έρχεται ο ΚΕΔ που προτείνει αυστηρότερες διατάξεις και οι επιχειρήσεις συμμορφώνονται. Παρόλα αυτά οι επιχειρήσεις έχουν την ευελιξία να επιλέξουν ανάμεσα στη συμμόρφωση, στην τροποποίηση της διάταξης, ακόμα και στη μη συμμόρφωση εξηγώντας όμως το λόγο. Εναπόκειται στους επενδυτές να αξιολογήσουν τους λόγους αυτούς και να επιβραβεύσουν την επιχείρηση επενδύοντας τα χρήματά τους σε αυτήν ή το αντίθετο.

Ο Ελληνικός Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης έχει βασιστεί στα διεθνή πρότυπα, στα πρότυπα του ΟΟΣΑ και στις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Όπως οι κώδικες των υπολοίπων χωρών προσπαθεί να ρυθμίσει τρία βασικά θέματα:

1. Τη λειτουργία του ΔΣ
2. Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου
3. Τις σχέσεις με τους μετόχους

Όσον αναφορά στο ΔΣ, ο Κώδικας αναφέρεται στο ρόλο και στις αρμοδιότητές του, με μεγαλύτερη ανάλυση από ότι ο νόμος. Για παράδειγμα, αναφέρεται στο μέγεθος και στη σύνθεσή του, δηλαδή ποια είναι τα εκτελεστικά μέλη, ποια τα μη εκτελεστικά, πόσα ανεξάρτητα μέλη πρέπει να υπάρχουν κτλ. Ποιος είναι ο ρόλος και ποιες οι απαιτούμενες ιδιότητες του Προέδρου του ΔΣ. Ποια τα καθήκοντα και ποια πρέπει να είναι η συμπεριφορά των μελών του ΔΣ. Ποια η αρμοδιότητα των ανεξάρτητων μελών. Επίσης αναφέρεται σε θέματα όπως η ανάδειξη των υποψηφίων μελών για το ΔΣ, η λειτουργία και η αξιολόγησή του, καθώς και το επίπεδο και διάρθρωση αμοιβών των μελών του.

Επίσης υπάρχει ένα ειδικό κεφάλαιο για τις σχέσεις με τους μετόχους και περιλαμβάνει θέματα όπως για παράδειγμα: Τι είδους πληροφόρηση πρέπει να παίρνουν οι μέτοχοι, πώς μπορεί η επιχείρηση να βοηθήσει στην ενεργό και εποικοδομητική συμβολή τους σε στρατηγικές αποφάσεις, να διευκολύνει τη συμμετοχή μετόχων μειοψηφίας στη γενική συνέλευση.

Ακολουθούν παραδείγματα τα οποία δείχνουν πώς αντιμετωπίζει ο Ελληνικός Κώδικας διάφορα θέματα που μπορεί να προκύψουν έτσι ώστε να προστατέψει τους μετόχους.

- Ένα συνηθισμένο θέμα είναι η επικοινωνία των μετόχων με την εταιρία. Πολλές είναι οι φορές που μέτοχοι ή επενδυτές δεν βρίσκουν τον κατάλληλο άνθρωπο να απευθυνθούν είτε ανήκει στο τμήμα εξυπηρέτησης μετόχων ή κάποιος άλλος. Αυτό είναι μια ευθύνη του ΔΣ ώστε να καλλιεργήσει μια ηθική, μία κουλτούρα για να εκπαιδευτούν σωστά τα στελέχη που έρχονται σε επαφή με τους μετόχους. Μέσα στον κώδικα δίνονται συγκεκριμένες κατευθύνσεις για το πώς θα γίνει αυτό
- Ένα άλλο ζήτημα είναι η απόκρυψη πληροφοριών, η μη-δημοσιοποίηση κάποιων πληροφοριών. Ο κώδικας εστιάζει στο πώς γίνεται η αποκάλυψη αυτών των πληροφοριών, ποιες είναι οι πληροφορίες που πρέπει να αποκαλύπτονται, πώς πρέπει να δημοσιοποιούνται και που (π.χ. στο φύλλο της Εφημερίδας της κυβερνήσεως που δεν διαβάζεται και έχει τεράστιο κόστος ή στην ιστοσελίδα της εταιρίας σε εμφανές σημείο;)
- Ζήτημα είναι και η παραβίαση εμπιστοσύνης. Όπως ήδη αναφέρθηκε, οι επενδυτές φοβούνται μήπως το ΔΣ λειτουργεί με βάση το ίδιο όφελος και όχι αυτό της εταιρίας και των μετόχων. Γι' αυτό υπάρχουν τα ανεξάρτητα μέλη του ΔΣ. Αυτός ακριβώς είναι ο ρόλος τους. Να εποπτεύουν τα εκτελεστικά μέλη και να διασφαλίζουν τα συμφέροντα των μετόχων. Υπάρχουν ειδικές πρακτικές στον κώδικα για να διασφαλίσουν αυτή την ανεξαρτησία.

Η υιοθέτηση των αρχών και πρακτικών της ΕΔ από τις επιχειρήσεις υπόκειται συχνά σε κριτική ότι δηλαδή είναι ασύμφορη καθώς οι επιχειρήσεις επιβαρύνονται με μεγαλύτερο κόστος. Όμως το υψηλό επίπεδο ΕΔ συνδέεται με χαμηλότερο κόστος κεφαλαίου, γιατί όσο πιο διαφανής είναι μια επιχείρηση τόσο αυξάνεται η εμπιστοσύνη και συνεπώς και οι επενδύσεις. Αυτό εξάλλου αποτυπώνεται και σε μελέτες και έρευνες διεθνών οργανισμών.

Χαρακτηριστικό είναι η περίπτωση της χαμηλής κατάταξης της Ελλάδας στην έκθεση της World Bank- Doing Business όταν αξιολογήθηκε η προστασία των επενδυτών στις περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων (δηλαδή όταν πραγματοποιούνται συναλλαγές μεταξύ συνδεδεμένων μερών). Εδώ και πολλά χρόνια στην έκθεση αυτή η κατάταξη της χώρας μας ήταν πολύ χαμηλή: Η Ελλάδα είχε την 162^η θέση ανάμεσα σε 180 χώρες. Γι αυτόν τον λόγο το 2011 η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ρύθμισε αυτές τις συναλλαγές με εγκύκλιό της.

Στη συνέχεια, το 2013 και σε συνεργασία με την World Bank, το Χρηματιστήριο Αθηνών και το Ελληνικό Συμβούλιο Εταιρικής Διακυβέρνησης εισηγήθηκαν και το Υπουργείο Ανάπτυξης επέφερε, σχετικές τροποποιήσεις στον νόμο περί ανωνύμων εταιρειών. Ως αποτέλεσμα φέτος η Ελλάδα ανήλθε στην 80^η θέση από την 157^η θέση το 2012, και την 113^η το 2013 που ελήφθη υπόψη η εγκύκλιος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Επίσης η χώρα μας κατέκτησε υψηλότερη βαθμολογία και στον δείκτη που μετράει το βαθμό αποκάλυψης πληροφοριών (disclosure index). Έναντι βαθμού 1/10 σήμερα η βαθμολογία μας ανήλθε σε 7/10 που είναι και ο μέσος όρος των χωρών του ΟΟΣΑ.